

Türk Vatandaşlığının Kaybı

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, Uygulama Yönetmeliği ve ders notları esas alınmıştır

5 Slido Soru

3 Vaka

5 Final Quiz

Ders tasarımı

- Kavram haritası
- Madde madde sistematik anlatım
- Karşılaştırmalı tablolar
- Uygulama odaklı vaka çözümü
- Ders sonu hızlı ölçme

Öğrenme Hedefleri

Dersin sonunda öğrenciden beklenenler

Temel

Kavramsal hedef

- Türk vatandaşlığının kaybını dört ana yol üzerinden sınıflandırabilmek.
- “Çıkma”, “kaybettirme”, “iptal” ve “seçme hakkı”nı birbirinden ayırabilmek.

Teknik hedef

- Yetkili makamı, etki tarihini ve aileye etkisini her yol için ayrı belirleyebilmek.
- Kanun ile Yönetmelik arasındaki ilişkiyi pratik olarak okuyabilmek.

Uygulama hedefi

- Mavi Kart rejimini ve yeniden kazanma imkânlarını doğru bağlamda kullanabilmek.
- Sınav sorularını vaka tekniğiyle çözebilmek.

Bugün özellikle nelere dikkat edeceğiz?

En sık karıştırılan üç eksen: (i) kaybın hangi anda doğduğu, (ii) eş ve çocuklara sirayet edip etmediği, (iii) kayıptan sonra hangi statü ya da yeniden kazanma yolunun devreye girdiği.

Yöntem

Her bölümde: kısa sistematik anlatım → Slido kontrol sorusu → vaka uygulaması / pekiştirme.

60 Dakikalık Ders Akışı

Önerilen zaman yönetimi

Temel

Pedagojik akış mantığı

- Önce büyük resmi verin; ardından her kayıp yolunu ayrı ayrı derinleştirin.
- Soruları “yetki + etki tarihi + aile sonucu” üçlüsü üzerinden çözdürün.
- Slido sorularını bölüm sonlarında kullanarak dikkati yeniden toplayın.

Sınıf içi uygulama önerisi

- Vaka 1: çıkma ve çocukların durumu.
- Vaka 2: kaybettirme usulü ve Resmî Gazete etkisi.
- Vaka 3: iptal mi, kaybettirme mi, aileye etkisi ne?

Normatif Çerçeve

Kayıbı okurken birlikte kullanılacak kaynaklar

Temel

Anayasal çerçeve

Anayasa m.66:

- Vatandaşlık bağı
- Kaybın kanunilik ilkesi
- Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler
- Kararlara karşı yargı yolu

Kanun

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu:

- m.23-35 kayıp halleri
- m.28 Mavi Kart
- m.13-14 yeniden kazanma
- m.37-41 ortak hükümler

Yönetmelik

Uygulama Yönetmeliği:

- m.40-61 usul, belge ve tescil
- m.42-45 çıkma
- m.56-58 kaybettirme ve iptal
- m.59-61 seçme hakkı

Ders notları / doktrin

Ekteki ders notları; özellikle “Üçüncü Bölüm Türk Vatandaşlığının Kaybı” metni, maddeleri sadece tekrarlamakla kalmayıp aralarındaki sistematik farkları açıklar: irade, yetkili makam, sonuç ve eleştirel noktalar.

Ders stratejisi: Kanun maddesini tek başına değil, Yönetmelikteki işlem basamakları ve ders kitabınız ile birlikte okuyun.

Sistem Haritası: Kayıp Yolları

İlk teşhis: hangi yoldan kayıp gündemde?

Temel

İlk soru

Bir olayda önce "kayıp yolu"nu teşhis edin; sonra sırayla yetkili makamı, etki tarihini ve aileye etkisini çözün.

Tek Bakışta Karşılaştırma

Sınav ve uygulama için temel matris

Temel

Yol	İrade	Yetkili makam	Hüküm doğurduğu an	Eş/çocuk etkisi
İzinle çıkma	Kişi talebi + idari izin	Bakanlık	Çıkma belgesinin imza karşılığı teslimi	Eş etkilenmez; çocuklar şartlı olarak etkilenebilir
Kaybettirme	Kişinin iradesi aranmaz	Cumhurbaşkanı	Kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarih	Şahsidir; eş ve çocuklara tesir etmez
İptal	Kazanma kararındaki sakatlık	Kazanma kararını veren makam	İptal kararı tarihi	Kanunda bağlı eş/çocuklara etki; Yönetmelikte ek istisnalar
Seçme hakkı	Kişinin tek taraflı iradesi + şart tespiti	Bakanlık	Şartların varlığına ilişkin karar tarihi	Eş etkilenmez; çocuklarda m.27 rejimi

Sınav pratiği

Kayıp türünü doğru teşhis ettiğiniz anda sorunun yarısı çözülür; çünkü yetkili makam ve etki tarihi hemen değişir.

Anayasal Güvenceler ve Genel Sonuç

Kayıp halleri neden hassas okunmalı?

Temel

Anayasal bakış

- Vatandaşlık, ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilebilir.
- Kaybettirme sebepleri “vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler” mantığı üzerine kuruludur.
- İdarenin vatandaşlık kararlarına karşı yargı yolu açıktır.

Kayıbın genel sonucu

- Kişi, kayıp tarihinden itibaren yabancı statüsüne geçer.
- Nüfus aile kütüğündeki kayıt kapatılır.
- Eski vatandaşlık, kural olarak tek başına bir ayrıcalık yaratmaz; istisna m.28 Mavi Kart rejimidir.

Dersin ana cümlesi

Her kayıp halinde aynı şeyi sormayın. “Kim karar verir?”, “hangi tarihte hüküm doğurur?” ve “aileye etkisi nedir?” sorularının cevabı, kayıp yoluna göre değişir.

Pratik uyarı

Çifte vatandaşlık, tek başına Türk vatandaşlığının kaybı anlamına gelmez; kayıp için kanundaki özel yolların işletilmesi gerekir.

İzinle Çıkma: Kavram ve Şartlar

TVK m.25 • Çıkma, kaybın "normal" yolu olarak tasarlanmıştır

Çıkma

Temel mantık

Kişi, sadece başka devlet vatandaşlığına sahip olmak amacıyla Türk vatandaşlığından ayrılmak ister; sistem bunu "izinle çıkma" yolu üzerinden kurar. Ancak kayıp, izin kararının verilmesiyle değil, çıkma belgesinin teslimiyle doğar.

1. Erginlik ve ayırt etme gücü

Başvurucu tam ehliyetli olmalıdır.

2. Yabancı vatandaşlık / inandırıcı belirti

Mevcut yabancı vatandaşlık veya kazanılacağına ilişkin belge aranır.

3. Aranan kişi olmamak

Herhangi bir suç veya askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişiler bu yoldan yararlanamaz.

4. Mali ve cezaî tahdit bulunmamak

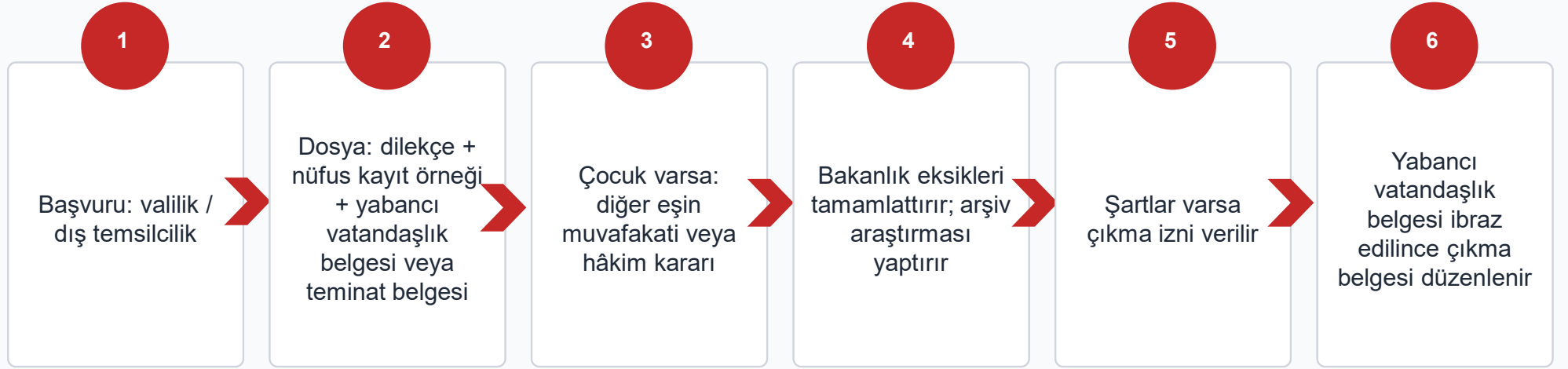
Hakkında mali veya cezaî tahdit bulunanlar için izin verilmez.

Not: başka bir devlet vatandaşlığını kazanmak, tek başına Türk vatandaşlığını düşürmez; çıkma prosedürünün ayrıca tamamlanması gerekir.

İzinle Çıkma: Başvuru, Belge ve Süreç

Yönetmelik m.42-45 • Dosya ve işlem basamakları

Çıkma

İki kritik belge

Çıkma izin belgesi: izin kararını gösterir; tek başına kayıp doğurmaz. Çıkma belgesi: yabancı vatandaşlık şartı tamamlandıktan sonra düzenlenir ve teslim edildiğinde kayıp doğurur.

İzinle Çıkma: Etki Tarihi ve Aile Sonuçları

TVK m.27 • Sorularda en çok hata yapılan nokta

Çıkma

Çıkma izin belgesi

Bakanlığın iznini gösterir. İki yıl geçerlidir. Yabancı vatandaşlık kazanılamazsa geçersiz hale gelir; kişi Türk vatandaşlığını korur.

Çıkma belgesi

Mevcut veya sonradan kazanılan yabancı vatandaşlık belgelendiğinde düzenlenir. İlgiliye imza karşılığı teslim edildiği anda kayıp doğurur.

Neden önemli?

İzin kararı tarihi, yabancı vatandaşlığın kazanıldığı tarih ve çıkma belgesinin teslim tarihi birbirinden farklı olabilir. Sınavda doğru tarihi seçmek gerekir.

Eş ve çocuk bakımından

- Eşlerden birinin çıkması diğer eşin vatandaşlığını etkilemez.
- Çocuklar, kaybeden ebeveynin talebi ve diğer ebeveynin muvafakatiyle birlikte kaybedebilir.
- Muvafakat yoksa hâkim kararı gerekir.

Vatansızlık güvencesi

- Çocuğun vatandaşlığı kaybetmesi onu vatansız bırakacaksa m.27 uygulanmaz.
- Bu durumda çocuk Türk vatandaşlığını muhafaza eder.
- Çıkma halinde bile vatansızlık önlenmeye çalışılır.

Mavi Kart Rejimi: Kimler Yararlanır?

TVK m.28 • Çıkma sonrası "imtiyazlı yabancı" statüsü

Çıkma

Kapsam

Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ile üçüncü dereceye kadar altsoyları bu rejimin çekirdeğini oluşturur.

Genel kural

Bu kişiler, kanundaki istisnalar dışında Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler. Millî güvenlik ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklıdır.

Belgelendirme

Hakların kullanımında Mavi Kartın ibrazı yeterlidir. Kart, kişinin m.28 kapsamındaki statüsünü gösterir ve uygulamada "eski Türk vatandaşı ama yabancı" dengesini görünür kılar.

Sınıf içi vurgu

Mavi Kart, vatandaşlığın devamı değildir; vatandaşlığın kaybindan sonra kanunun tanıdığı özel bir statü aracıdır.

Mavi Kart: İstisnalar ve Pratik Sınırlar

TVK m.28/2-3 • Yönetmelik m.54-55

Çıkma

Seçme ve seçilme

Siyasal haklar korunmaz.

Askerlik

Askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü yoktur.

Muafen araç/ev eşyası ithali

Kanun bu ayrıcalığı açıkça kapsam dışı bırakır.

Aslî ve sürekli kamu hizmeti

Kadroya dayalı ve kamu hukuku rejimine tabi görevler kapalıdır.

Çalışma ve sosyal güvenlik

- Sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış haklar saklıdır.
- Kamu kurumlarında işçi, geçici veya sözleşmeli personel olarak çalışma mümkündür.

Kartın sonu ne zaman gelir?

- Kişi Türk vatandaşlığını yeniden kazanırsa Mavi Kart geri alınır ve imha edilir.
- Kartın yenilenmesi veya kaybı da ayrıca idari işleme tabidir.

Slido Soru 1

Hızlı yoklama • Slido için çoktan seçmeli soru

Etkileşim

İzinle çıkmada Türk vatandaşlığının kaybı hangi anda gerçekleşir?

A Bakanlık çıkma iznini verdiği anda

B Yabancı devlet vatandaşlığı kazanıldığı anda

C Çıkma belgesi ilgiliye imza karşılığı teslim edildiği anda

D Nüfus kaydı kapatıldığı anda

SLIDO

Cevap 1: İzinle çıkmada kayıp, çıkma belgesinin ilgiliye imza karşılığı teslimiyle doğar.

Vaka 1: İzinle Çıkma, Çocuk ve Mavi Kart

Etkileşim

Uygulama vakası • sınıf içi çözümleme

VAKA

Amaç: kuralı olaya uygulama, etki tarihi ve aile sonuçlarını ayırma

Olay kurgusu

Ayşe, Almanya'da yaşayan Türk vatandaşıdır. 15.03.2026 tarihinde Türk vatandaşlığından çıkma izni alır. 10 ay sonra Alman vatandaşlığını kazanır; ancak dış temsilcilikten çıkma belgesini 4 ay daha sonra teslim alır. Ayşe'nin 16 yaşındaki oğlu Kerem'in velayeti annededir; baba Türk vatandaşıdır ve çocuk için muvafakat vermemektedir. Ayrıca Kerem'in başka bir devlet vatandaşlığını kazanamayacağı anlaşılmaktadır.

Tartışma soruları

- 1) Ayşe, Türk vatandaşlığını hangi tarihte kaybeder?
- 2) Kerem annesine bağlı olarak vatandaşlığı kaybeder mi?
- 3) Muvafakat verilmemesi halinde hangi merci devreye girer?
- 4) Ayşe kayıptan sonra hangi özel statüden yararlanabilir?

Kaybettirme: Kavram ve Dört Sebep

TVK m.29 • İrade dışı kayıp

Kaybettirme

Kavram

Kaybettirme, kişinin arzu ve iradesi aranmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararıyla gerçekleşen bir kayıp yoludur. Mantiğı, kanunun “vatana bağlılıkla bağdaşmayan” belirli eylemleri kayıp sebebi saymasıdır.

1. Menfaatlere aykırı yabancı hizmet

Bildirim + en az 3 ay + görevi bırakmama

2. Savaş hâlindeki devlet hizmeti

Cumhurbaşkanı izni olmadan kendi isteğiyle devam

3. Yabancı devlette gönüllü askerlik

İzin almaksızın gönüllü askerlik yapma

4. TCK 302, 309-315 suçlarıyla ilgili özel rejim

Yurt dışında bulunma, ulaşılamama, ilanla çağrı, 3 ayda dönmeme

Kaybettirme Sebepleri: İlk Üç Klasik Yol

m.29/1-a,b,c

Kaybettirme

1) Menfaatlere aykırı yabancı hizmet

- Yabancı devletin resmî/özel, askerî/sivil bir hizmeti olabilir.
- Kişiyeye yurt dışında temsilcilik, yurt içinde mülkî idare amiri tarafından bildirim yapılır.
- Görevi bırakmak için verilen süre üç aydan az olamaz.
- Kişi kendi isteğiyle bırakmazsa kaybettirme gündeme gelir.

2) Savaş hâlindeki devlet hizmeti

- Türkiye ile savaş hâlinde bulunan bir devletin herhangi bir hizmetinde bulunma.
- Cumhurbaşkanı izni olmaksızın kendi isteğiyle çalışmaya devam etme.
- Bu bentte ayrıca bildirim ve süre şartı öngörülmez.

3) Yabancı devlette gönüllü askerlik

- Yabancı devlet hizmetinde gönüllü askerlik yapma.
- Kanun, bunun için izin alınmasını arar.
- Doktrinde bu bent, yeni sistem içindeki yeri bakımından tartışmalıdır; ancak metinde açıkça yer alır.

Kaybettirme Sebebi 4 ve İşleyiş

m.29/2 • Özel güvenlik suçu rejimi

Kaybettirme

Özel bent (m.29/2) nasıl çalışır?

- TCK 302, 309, 310, 311, 312, 313, 314 ve 315 kapsamındaki suçlar nedeniyle kişi hakkında soruşturma veya kovuşturma yürütülmesi gerekir.
- Kişi yurt dışında bulunmalı ve kendisine ulaşılamamalıdır.
- Bu durum öğrenildikten sonra Bakanlığa bildirim yapılır; Bakanlık Resmî Gazete’de yurda dön ilanı yapar.
- İlane rağmen üç ay içinde dönülmezse kaybettirme kararı verilebilir.

Genel usul akışı

Resmî makam tespiti → Bakanlık inceleme/teklif → Cumhurbaşkanı kararı → Resmî Gazete’de yayımlanma → nüfus kaydının kapatılması ve ilgili kurumlara bildirim

Teknik nokta

Kaybettirme kararı, bir idari karar olmakla birlikte ceza mahkûmiyeti değildir. Buna rağmen kanunun öngördüğü ağır sonuç, özellikle usul ve etki tarihi bakımından dikkatli okunmalıdır.

Kaybettirmenin Sonuçları

TVK m.30 • Tebligat ve Resmî Gazete mantığı

Kaybettirme

Hüküm doğuran an

Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi, Cumhurbaşkanı kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren hüküm ifade eder.

Aile etkisi

Kaybettirme kararları şahsidir. İlgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez.

İdari sonuç

Kişi adına bildirim formu düzenlenir; nüfus kaydı gerekli açıklama yapılarak kapatılır; ilgili kurumlara bildirim yapılır.

Soru çözüm ipucu

Kaybettirme ile iptali karıştırmayın: kaybettirmede Resmî Gazete tarihi belirleyicidir ve aileye sirayet yoktur.

Slido Soru 2

Hızlı yoklama • Slido için çoktan seçmeli soru

Etkileşim

Hangi kaybettirme sebebinde kişiye görevi bırakması için en az üç ay süre verilir?

A Türkiye'nin menfaatlerine uymayan yabancı hizmet

B Türkiye ile savaş hâlindeki devlet hizmeti

C Yabancı devlette gönüllü askerlik

D TCK 302, 309-315 suçlarına ilişkin özel bent

SLIDO

Cevap 2: En az üç aylık uygun süre verilmesi gereken kaybettirme sebebi, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan yabancı devlet hizmetidir (TVK m.29/1-a).

Vaka 2: Kaybettirme Usulü Tam mı?

Etkileşim

Uygulama vakası • sınıf içi çözümlene

VAKA

Amaç: kuralı olaya uygulama, etki tarihi ve aile sonuçlarını ayırma

Olay kurgusu

Can, yabancı bir devletin Türkiye'nin menfaatlerine aykırı kabul edilen sivil kurumunda çalışmaktadır. İstanbul Valiliği 01.02.2026 tarihinde Can'a görevi bırakması için 45 günlük süre verir. Can 30. günde işi bıraktığını bildirir; buna rağmen 20.04.2026 tarihli Cumhurbaşkanlığı kararı 25.04.2026 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanır.

Tartışma soruları

- 1) Verilen 45 günlük süre m.29 bakımından yeterli midir?
- 2) Can'ın 30. günde işi bırakması sonucu değiştirir mi?
- 3) Kayıp hangi tarihte hüküm doğururdu?
- 4) Eş ve çocukların vatandaşlığı etkilenir mi?

Vatandaşlığa Alınma Kararının İptali

TVK m.31 • Sakat kazanma kararının geri alınması

İptal

Çekirdek sebep

Vatandaşlığı kazanmaya ilişkin karar; ilgilinin yalan beyanı veya vatandaşlığı kazanmaya esas teşkil eden önemli hususları gizlemesi sonucu alınmışsa iptal edilir.

Yetkili makam

İptal kararı, vatandaşlığa alınma kararını vermiş olan makam tarafından verilir. Dolayısıyla hangi makam vatandaşlığa almışsa, iptal yetkisi de kural olarak ondadır.

Mantık farkı

Kaybettirmede sonradan ortaya çıkan “vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem” önemlidir; iptalde ise vatandaşlığı kazanma kararının baştan sakatlanmasına yol açan beyan ve gizleme sorunu vardır.

Uygulama notu

Soruda “başvuru dosyasında gizlenen olgu” veya “yanlış beyan” görüyorsanız ilk reflexiniz kaybettirme değil, iptal olmalıdır.

İptalin Sonuçları ve Yönetmelik Nüansı

TVK m.32-33 • Yönetmelik m.58

İptal

Kanundan çıkan temel sonuçlar

- İptal kararı, karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.
- İptal kararı ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan eş ve çocuklar hakkında da uygulanır.
- Malların tasfiyesi gerekli görülürse bu husus iptal kararında gösterilir; tasfiye için en geç bir yıl vardır.

Yönetmelikteki ek düzenleme

- İptal kararı, kişi Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra doğan çocuğa tesir etmez.
- Evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanan eşe de tesir etmez.
- Kazanma tarihi ile iptal tarihi arasındaki işlemler bakımından geriye yürümez.

Tasfiye ve dava

- Vatandaşlığı iptal edilen kişi artık yabancı statüsündedir.
- Tasfiye kararı verilmişse mallar en geç bir yıl içinde tasfiye edilir.
- İptal kararına karşı dava açılırsa malların tasfiyesi dava sonuna bırakılır.

İptal ve Kaybettirme Arasındaki Fark

İki irade dışı kayıp yolunu ayırma

İptal

Ölçüt	Kaybettirme	İptal
Sorunun kaynağı	Sonradan ortaya çıkan vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem	Kazanma kararını sakatlayan yalan beyan / gizleme
Yetkili makam	Cumhurbaşkanı	Kazanma kararını veren makam
Hüküm doğurma anı	Resmî Gazete yayım tarihi	İptal kararı tarihi
Aileye etki	Şahsidir; eş ve çocuklara tesir etmez	Kanunda bağlı eş ve çocuklara etki; Yönetmelikte istisna ayrıntıları
Ek sonuç	Nüfus kaydının kapatılması	Tasfiye kararı verilebilir; bir yıllık süre

Soru ipucu

Soruda “başvuru sırasında gizlenen olgu” varsa iptal; “vatandaş olduktan sonra kanunda sayılan eylem” varsa kaybettirme yönüne gidin.

Slido Soru 3

Hızlı yoklama • Slido için çoktan seçmeli soru

Etkileşim

Vatandaşlığa alınma kararının iptaline en doğrudan sebep hangisidir?

A Yabancı devlette gönüllü askerlik yapmak

B Yalan beyan veya önemli hususun gizlenmesi

C Seçme hakkının üç yıl içinde kullanılmaması

D Çifte vatandaşlığa geçmek istemek

SLIDO

Cevap 3: İptalin temel sebebi, yalan beyan veya vatandaşlığı kazanmaya esas teşkil eden önemli hususların gizlenmesidir.

Vaka 3: İptal mi, Kaybettirme mi?

Etkileşim

Uygulama vakası • sınıf içi çözümleme

VAKA

Amaç: kuralı olaya uygulama, etki tarihi ve aile sonuçlarını ayırma

Olay kurgusu

Bora, istisnai yolla Türk vatandaşlığını kazanmıştır. Başvuru dosyasında kimlik bilgilerinin bir kısmını ve hakkında başka ülkede verilmiş önemli bir mahkûmiyet kararını gizlediği sonradan tespit edilmiştir. Eşi, Bora'ya bağlı değil; evlenme yoluyla ayrı başvuruyla Türk vatandaşlığı almıştır. Vatandaşlığı kazandıktan iki yıl sonra doğan çocuğu da Türk vatandaşıdır.

Tartışma soruları

- 1) Hangi kayıp yolu gündeme gelir?
- 2) Yetkili makam kimdir?
- 3) Karar hangi tarihten itibaren hüküm doğurur?
- 4) Eş ve çocuğa etki, kanun ve yönetmelik birlikte nasıl yorumlanır?
- 5) Mallara ilişkin hangi ihtimal ayrıca doğabilir?

Seçme Hakkı ile Kayıp: Kimler Kullanabilir?

TVK m.34 • Sadece sayılı gruplar

Seçme Hakkı

Kuralın özü

Seçme hakkı, herkese tanınmış serbest bir “ıkma” yolu değildir. Kanunun belirlediği gruplar, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde bu hakkı kullanabilir; ancak kişi vatansız kalacaksa yol kapalıdır.

1 Soybağıyla Türk + yabancı ana/baba vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazanmış olanlar

2 Soybağıyla Türk + doğum yeri esasına göre yabancı vatandaşlık kazanmış olanlar

3 Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmış olanlar

4 Doğum yeri esasına göre Türk olup sonradan yabancı ana/baba vatandaşlığını kazanmış olanlar

5 Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanmış olanlar

Seçme Hakkı: Usul ve Sonuçlar

TVK m.35 • Yönetmelik m.59-61

Seçme Hakkı

Usul

- Yazılı başvuru yapılır.
- Başvuru dosyasında dilekçe, kazanılan devlet vatandaşlığını gösteren belge ve nüfus kayıt örneği bulunur.
- Bakanlık, şartları taşıyan kişi için karar verir.

Hüküm doğurma anı

- Kayıp, şartların varlığının tespitine ilişkin Bakanlık kararı tarihinden itibaren hüküm ifade eder.
- Kararla birlikte aile kütüğü kaydı kapatılır.

Aile etkisi

- Eşin vatandaşlığı etkilenmez.
- Çocuklar bakımından m.27 rejimi uygulanır.
- Çocuğu vatansız bırakacak bir sonuç doğarsa kayıp çocuk yönünden işletilemez.

Kısa formül: “3 yıl + sayılı grup + vatansız bırakmama + Bakanlık kararı”

Kayıptan Sonra Yeniden Kazanma

TVK m.13-14 • Her kayıp aynı geri dönüş yolunu doğurmaz

Seçme Hakkı

Kayıp yolu / kişi grubu	İkamet şartı	Yetkili makam
Çıkma izni almak suretiyle kaybedenler	Yok	Bakanlık
Ana/babaya bağlı kaybedip m.21'deki seçme hakkını süresinde kullanmayanlar	Yok	Bakanlık
m.29 uyarınca kaybettirilenler	Türkiye'de 3 yıl	Cumhurbaşkanı
m.34 uyarınca seçme hakkı ile kaybedenler	Türkiye'de 3 yıl	Bakanlık

Ortak şart

Yeniden kazanmada kilit ortak şart, millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir halin bulunmamasıdır.

Slido Soru 4

Hızlı yoklama • Slido için çoktan seçmeli soru

Etkileşim

Seçme hakkı ile kayıpta aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A Her Türk vatandaşı ergin olduktan sonra bu yolu kullanabilir.

B Kişi vatansız kalacak olsa bile seçme hakkı kullanılabilir.

C Kayıp, şartların varlığına ilişkin Bakanlık kararı tarihinden itibaren hüküm doğurur.

D Eşin vatandaşlığı otomatik olarak sona erer.

SLIDO

Cevap 4: Seçme hakkı ile kayıp, ergin olmadan itibaren üç yıl içinde kullanılabilir ve vatansızlığa yol açamaz.

Sık Karıştırılan Noktalar

Final öncesi yanlış ezberleri temizleyelim

Temel

1

“Çıkma izin belgesi alındıysa vatandaşlık biter.”

Doğrusu

Yanlış. Kayıp, çıkma belgesinin imza karşılığı teslimi ile doğar.

2

“Başka ülke vatandaşlığını kazanmak Türk vatandaşlığını otomatik düşürür.”

Doğrusu

Yanlış. Çifte vatandaşlık mümkündür; ayrıca kayıp prosedürü gerekir.

3

“Kaybettirme aileyi de etkiler.”

Doğrusu

Yanlış. Kaybettirme kararları şahsidir.

4

“İptal mutlaka geriye yürür.”

Doğrusu

Kanun, iptalin karar tarihinden itibaren hüküm doğuracağını söyler; Yönetmelik de ara işlemleri korur.

5

“Seçme hakkı herkes için açık bir çıkış kapısıdır.”

Doğrusu

Yanlış. Sadece m.34’te sayılan gruplar ve 3 yıllık süre söz konusudur.

Bir Soruda 5 Adımda Çözüm Şablonu

Uygulama / sınav tekniđi

Temel

1

Kayıp yolunu teşhis et

Çıkma mı, kaybettirme mi, iptal mi, seçme hakkı mı?

2

Yetkili makamı yaz

Bakanlık mı, Cumhurbaşkanı mı, yoksa kazanma kararını veren makam mı?

3

Etki tarihini belirle

Teslim tarihi mi, Resmî Gazete tarihi mi, karar tarihi mi?

4

Aileye etkisini sor

Eş/çocuk etkileniyor mu; vatansızlık güvencesi var mı?

5

Sonraki statüyü düşün

Mavi Kart, yabancı statüsü veya yeniden kazanma yolu var mı?

Kısa formül: Teşhis et → yetkili makamı bul → tarihi yaz → aile etkisini ayır → sonraki statüyü unutma.

Slido Soru 5

Hızlı yoklama • Slido için çoktan seçmeli soru

Etkileşim

Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

A Kaybettirme → karar tarihi

B İptal → Resmî Gazete yayımlandığı tarih

C İzinle çıkma → çıkma belgesinin teslim tarihi

D Seçme hakkı → eşin vatandaşlığı da otomatik kaybolur

SLIDO

Cevap 5: Doğru eşleştirme: izinle çıkma → çıkma belgesinin teslim tarihi; kaybettirme → Resmî Gazete tarihi; iptal → karar tarihi.

İzinle çıkmada “çıkma izin belgesi” ile “çıkma belgesi” arasındaki farkı ve kaybın hangi aşamada doğduğunu açıklayın.

Beklenen düşünme yönü

Beklenen cevap: izin belgesi ön aşamadır; çıkma belgesi nihai belgedir; kayıp, çıkma belgesinin ilgiliye imza karşılığı teslim edildiği anda doğar.

Kullanım önerisi

Çıkma izin belgesi ile çıkma belgesi ayrımı net kurulmalıdır.

Bir ebeveynin izinle çıkma yoluyla vatandaşlığı kaybetmesi çocukları hangi şartlarda etkiler?

Beklenen düşünme yönü

Beklenen cevap: kaybeden ebeveynin talebi + diğer ebeveynin muvafakati gerekir; muvafakat yoksa hâkim kararı aranır; çocuk vatansız kalacaksa kayıp işletilemez.

Kullanım önerisi

Kaybettirme şahsidir; eşe ve çocuklara sirayet etmez.

Kaybettirme ile iptal arasında sebep, yetkili makam ve aileye etki bakımından üç temel fark yazın.

Beklenen düşünme yönü

Beklenen cevap: kaybettirme sonradan gerçekleşen eylemlere, iptal ise sakat kazanma kararına dayanır; kaybettirmede Cumhurbaşkanı, iptalde kararı veren makam yetkilidir; kaybettirme şahsidir, iptalde kanun ve yönetmelik çerçevesinde bağlı kişilere etki gündeme gelebilir.

Kullanım önerisi

İptal, sakat kazanma kararına; kaybettirme ise sonradan gerçekleşen kanuni sebeplere dayanır.

Seçme hakkı ile kayıp yolunun neden “genel bir çıkış hakkı” olmadığını açıklayın.

Beklenen düşünme yönü

Beklenen cevap: sadece kanunda sayılan beş grup için tanınmıştır; ergin olmadan itibaren üç yıl içinde kullanılabilir; vatansız bırakacaksa kullanılamaz.

Kullanım önerisi

Mavi Kart, vatandaşlığın devamı değil; kayıptan sonra tanınan özel statüdür.

Kayıptan sonra yeniden kazanma yollarını, ikamet şartı bakımından ikili bir ayrıma tâbi tutarak özetleyin.

Beklenen düşünme yönü

Beklenen cevap: m.13 bazı kişiler için ikametsiz yeniden kazanma; m.14 kaybettirme ve seçme hakkı ile kayıp için üç yıl ikamet şartlı yeniden kazanma öngörür.

Kullanım önerisi

Her kayıp yolu aynı yeniden kazanma rejimine bağlanmamıştır; m.13 ve m.14 ayrımı yapılmalıdır.